

Fundació Escola
d'Osteopatia de
Barcelona

FUNDACIÓ ESCOLA D'OSTEOPATIA DE BARCELONA
GUIA DEL PROJECTE DE RECERCA

Maig 2010

CONTINGUTS

1. Presentació. Objectius. Calendari de preparació i terminis. Matriculació de l'assignatura.
2. Tipus de projectes.
3. Protocol de Recerca i Projecte de Recerca.
  - 3.1. Estructura del Protocol de Recerca.
  - 3.2. Estructura de Projecte de Recerca.
  - 3.3. Criteris de format i normes generals en la preparació del manuscrit.
  - 3.4. Utilització de material gràfic.
  - 3.5. Citació bibliogràfica.
4. Avaluació.
5. Presentacions orals.
6. Guia per a la realització del Projecte de Recerca.
7. Bibliografia.

1. PRESENTACIÓ. OBJECTIUS. CALENDARI DE PREPARCIÓ I TERMINIS

Mòdul: Estudis Complementaris III

Assignatura: Projecte de Recerca

Coordinador de Projectes: Ana Germán

La Fundació Escola d'Osteopatia de Barcelona (FEOB) estableix la obligatorietat d'elaborar un Projecte de Recerca prèviament a la obtenció del Diploma en Osteopatia (DO), com a exercici integrador o de síntesi de la formació rebuda al llarg dels estudis.

El Projecte de Recerca està inclòs dins el pla d'estudis d'osteopatia a temps parcial com a matèria obligatòria.

El Projecte de Recerca no forma part pròpiament de l'assignatura de Metodologia de la Recerca, tot i que facilitar i donar suport en la realització del Projecte és un dels objectius principals d'aquesta assignatura.

Els objectius principals per a la realització d'aquest Projecte de Recerca son:

- Reforçar la consciència del paper de la recerca per a l'avanç en el coneixement i la pràctica de la osteopatia.
- Desenvolupar habilitats de gestió del temps, de comunicació oral i escrita, i de valoració crítica sobre la literatura consultada.
- Aplicar els coneixements adquirits en l'assignatura de Metodologia de la Recerca (I, II, III).
- Aplicar i desenvolupar els coneixements adquirits durant els estudis d'osteopatia.

La FEOB manté tots els drets dels Projectes de Recerca de pregrau, que no poden ser publicats sense el consentiment escrit per part de la FEOB. Aquesta és una pràctica habitual en les institucions docents i no particular a la FEOB.

El Projecte de Recerca és una tasca personal i ha de ser realitzat individualment.

CALENDARI DEL PROJECTE DE RECERCA ¹

2on CURS	
Seminari 8 (MAIG)	Es facilitarà la llista de títols als estudiants.
15 de Juliol	Data màxima per l' elecció de tema (llista de títols o suggerència de títol).

3er CURS	
Seminari 3 (DESEMBRE)	Lliurament del Protocol de Recerca a la Coordinadora de Projectes.
Seminari 5 (FEBRER)	Notificació de l' acceptació/denegació del Protocol de Recerca . <i>Després de l'aprovació del protocol, el projecte pot començar</i> Assignació d'un Supervisor Personal , en el moment en que el Protocol de Recerca sigui acceptat.
Seminari 7 (ABRIL)	Fi del període de modificacions del Protocols de Recerca – lliurament dels Protocols de Recerca revisats.

Seminari FEBRER-ABRIL 3er Curs – Seminari GENER 4rt Curs	PREPARACIÓ DEL PROJECTE <i>(9-11 mesos de temps)</i>
--	--

4rt CURS	
Seminari 4 (GENER)	Lliurament del Projecte de Recerca (document final).
Seminari 7 (ABRIL)	Qualificacions finals. Comunicació dels Projectes de Recerca seleccionats per presentació oral .
Seminari 8 (MAIG)	Presentacions orals dels Projectes de Recerca seleccionats.

¹ Les dates són orientatives. La FEOB es reserva el dret a modificar-les atenent a causes justificades.

Matriculació del Projecte de Recerca

La matriculació del Projecte de Recerca es durà a terme a 3er curs, en el moment del lliurament del Protocol de Recerca. Es dona per entès que en lliurar el Protocol de Recerca l'alumne manifesta la seva voluntat d'iniciar formalment tot el procés del Projecte de Recerca.

El cost total de l'assignatura és de 175 eur. Es farà un primer càrrec de 90 eur en el moment del lliurament del Protocol de Recerca (mes de desembre), i un segon càrrec dels 85 eur restants al mes d'abril, en cas que el Protocol de Recerca hagi estat acceptat (després del període de revisió).

En cas de no acceptació del Protocol de Recerca després del període de revisió del mateix, no es farà el segon càrrec, i l'alumne haurà de tornar a iniciar aquest procés en el curs següent.

2. TIPUS DE PROJECTES

Hi ha 3 opcions:

1. Recollida primària d'informació:

- i. Experimental – inclou recerca clínica.
- ii. Descriptiva – utilitzant registres clínics.
- iii. Descriptiva – utilitzant qüestionaris o entrevistes.

2. Projecte basat en bibliografia o revisió de la literatura:

Presentació dels resultats d'una extensa revisió bibliogràfica. Ha d'incloure consideracions sobre resultats estadístics en la literatura revisada.

3. Estudi d'un cas:

Els estudis d'un cas giraran al voltant d'un cas poc habitual o un pacient particularment interessant, i requeriran que l'estudiant treballi en col·laboració estreta amb un osteòpata i obtingui consentiment explícit del pacient. Aquests treballs són idonis per una investigació en profunditat de la gestió clínica d'un pacient individual. Aquests estudis tenen més potencial que les històries clíniques ordinàries per investigar les relacions entre intervenció i resultat.

Aquests treballs poden ser difícils, essent un problema major que el pacient es retiri de l'estudi abans que s'hagi acabat.

L'anàlisi estadístic estarà probablement relacionat amb comparacions respecte altres estudis existents.

El protocol inclourà objectius, metodologia i aspectes ètics, i una valoració, interpretació i comparació dels resultats en relació a la bibliografia existent.

3. PROTOCOL DE RECERCA I PROJECTE DE RECERCA

S'hauran de preparar un Protocol de Recerca i un document final del Projecte de Recerca (manuscrit). A continuació s'exposa el format que han de tenir aquests documents per a ser acceptats. Es comenten també algunes normes bàsiques per la seva realització, i es donen algunes recomanacions a tenir en comte en la seva redacció.

Els continguts concrets que ha d'incloure cada secció i tota la informació al respecte serà convenientment exposada en l'assignatura de Metodologia de la Recerca (I, II, III).

3.1. Estructura del Protocol de Recerca

- Títol
- Autor
- Lloc i data de presentació
- Índex general o sumari
- Objectius
- Marc teòric o conceptual – justificació (inclou revisió bibliogràfica)
- Material i mètode
- Planificació de la recerca i cronograma
- Bibliografia

El protocol de recerca no pot excedir les 2.000 paraules.

3.2. Estructura del Projecte de Recerca

- Certificacions
- Pàgina de títol
- Agraïments
- Resum
- Índex general o sumari
- Introducció
- Material i mètode
- Planificació de la recerca
- Resultats
- Discussió
- Conclusions
- Bibliografia
- Annexos

El projecte de recerca no pot excedir les 15.000 paraules (exclosos els annexos).

Certificacions

El projecte ha d'incloure dos Certificats per a la seva acceptació: un de Autoria i Drets del treball i un segon certificat de Conformitat del Tutor del projecte.

— Certificat d'Autoria i Drets del treball amb el següent text:

'Certifico que aquest és el meu treball, i que no ha estat presentat prèviament a cap altra institució educacional. Reconec que els drets que se'n desprenen pertanyen a la Fundació Escola d'Osteopatia de Barcelona'

Nom _____

Data _____

Signatura _____

— Certificat de Conformitat del Tutor del projecte amb el següent text:

'El tutor _____ dóna el vist i plau a la correcta execució i finalització del projecte de recerca de títol _____ realitzat per l'autor _____'

Data _____

Signatura _____

Pagina de títol

Constarà de :

- Títol: Ha de donar una indicació precisa i clara del contingut i ser fàcilment identificable quan es cita a bibliografies i bases de dades. Pot anar seguit d'un subtítol que aporta informació suplementària (Títol: Subtítol). És important evitar incloure abreviatures, acrònims, codis, símbols i fórmules que no siguin d'ús comú.
- Autor: Nom i cognoms de l'autor.
Informació de contacte (telèfon, adreça electrònica...)
- Lloc i data de presentació
- Nom del Supervisor Personal del projecte

Agraïments

Caldrà especificar agraïments en els següents casos:

- Col·laboracions que han de ser reconegudes però que no justifiquen l'autoria (per exemple l'ajuda d'un altre professional, d'un professor, etc.).
- Ajuda material o tècnica.

Es permeten agraïments personals breus (recorda que els Projectes de Recerca restaran visibles a la biblioteca de l'Escola).

Resum

Els continguts concrets que ha d'incloure aquesta secció i tota la informació al respecte serà convenientment exposada en l'assignatura de Metodologia de la Recerca.

Índex general o sumari

Caldrà incloure una pàgina de continguts amb la numeració apropiada i correcta que reflectirà l'estructura del Projecte de Recerca.

Constarà de capítols i subcapítols, per ordre d'aparició, i ens remetrà a la primera pàgina d'aquests (no anotar mai intervals de pàgines).

Es faran constar totes les parts del Projecte de Recerca.

Caldrà incloure addicionalment una pàgina separada que llisti cada tipus de material gràfic (figures, taules, fotografies); s'haurà de preparar per tant una Llista de figures, Llista de taules i Llista de fotografies.

Caldrà també preparar una Llista de les abreviatures utilitzades.

Veure exemple d'índex general en la pàgina següent.

Exemple d'índex general o sumari:

<u>Continguts</u>	(Núm Romans)
Certificació	I
Pàgina de títol	II
Agraïments	III
Resum	IV
Llista de figures	VI
Llista de taules	VII
Llista de fotografies	VIII
Llista d'abreviatures	IX
	(Núm Àrabs)
Introducció	1
Material i mètodes	5
Planificació de la recerca	9
Resultats	12
Discussió	23
Conclusions	38
Bibliografia	43
Annexos	49

Exemple de llista de figures, taules, fotografies:

Llista de figures

Figura 1	Gràfic d'àrees mostrant la incidència...	13a
Figura 2	Histograma mostrant nous casos per any...	13b
etc		

Llista de taules

Taula 1	Taula que mostra les causes conegudes...	15a
Taula 2	Taula que mostra la incidència regional...	17a
etc		

Llista de fotografies

Fotografia 1	Fotografia mostrant...	20a
Fotografia 2	Fotografia mostrant...	23a
etc		

Bibliografia

Les referències bibliogràfiques aniran numerades de manera consecutiva segons l'ordre de la seva aparició per primera vegada en el text. La numeració serà en forma de superíndex. Al final del Projecte de Recerca es farà una relació de les referències segons aquest ordre, amb el títol "Bibliografia", en la qual inclourem les citacions segons els criteris del *Comitè Internacional de Directors de Revistes Mèdiques (ICMJE)*. Vegeu punt 3.6.

Annexes

Pot incloure's material no essencial per a comprendre el text principal. Inclou taules, figures, il·lustracions, llistats...

3.3. Criteris de format i normes generals en la preparació del manuscrit

- Text mecanografiat (processador de text) amb interlineat vertical a 1,5 punts.
- Mida del full DIN A4, imprès a una cara.
- Utilitzar un tipus de font clara (tipus 'Times new roman', 'Arial', o 'Calibri') a tamany 12.
- Marges: 2,5 cm a la dreta (tall); 4 cm a l'esquerra (llom); 3 cm al marge superior i inferior (cap i peu).
- Text justificat (abastant tot l'ample de la pàgina, com un llibre de lectura). No dividir en columnes (com un diari).
- Entre el títol principal del capítol i el de l'apartat es deixaran tres o quatre línies. El text començarà 3 línies per sota.
- Cadascuna de les parts del treball (per exemple, material i mètodes, planificació, resultats...) començaran en una pàgina apart.
- Totes les pàgines aniran numerades correlativament a l'angle inferior dret, començant per la del títol (tot i que en aquesta no cal que hi consti la numeració).
- Utilitzar números romans (I, II, III...) per totes les pàgines precedents a la primera pàgina de la introducció; a partir d'aquesta utilitzar numeració aràbiga (1, 2, 3...) fins al final.
- No és necessari que consti el nom de l'escola ni el títol del Projecte de Recerca a cada pàgina.

- La coberta reproduirà el que figuri en la pàgina de títol. No hi ha d'haver ni figures, ni dibuixos, ni efectes de fons, ni cap altre tipus de decoració.
- S'ha de complir la legislació vigent sobre propietat intel·lectual en la redacció dels treballs, i respectar els Drets d'Autor. L'absència d'indicació de la font d'on s'ha extret la informació es considera plagiat. Els documents no publicats poden estar protegits pels Drets d'Autor i no poden reproduir-se sense autorització.
- Fer servir únicament les abreviatures d'ús comú (cal definir l'abreviatura del terme la primera vegada que s'utilitza). No abreujar en el títol.
- En cas de cites o notes marginals, s'escriuran a peu de pàgina.
- No intercalar fulls en blanc.

3.4. Utilització de material gràfic

- Les figures i taules han de ser entenedores, amb el títol apropiat i la llegenda que inclogui una explicació adequada d'abreviatures, etc. Quan sigui apropiat, la font haurà de ser referenciada a la pàgina sota la taula o figura.
- Les làmines (fotografies d'equipament o aparells o individus utilitzats en l'estudi) han de ser tractades de la mateixa manera que les figures i tenir un títol adequat. Caldrà obtenir permís de les persones fotografiades, però l'anonimat sol ser la millor opció.

3.5. Citació bibliogràfica

En la preparació del Projecte de Recerca s'ha de consultar allò que s'ha publicat prèviament sobre el tema triat i, per tant, cal citar dades obtingudes dels documents consultats. Serveix per a donar credibilitat al treball que es presenta, per complir amb el rigor acadèmic i científic, i amb la legislació sobre la propietat intel·lectual, que exigeix que s'identifiquin les fonts de les dades, afirmacions i gràfics d'altres autors. Totes les fonts utilitzades en el treball han de ser referenciades. Aquestes fonts inclouen llibres, articles, revistes, llocs web, diaris, programes de televisió i ràdio, i fins i tot el treball d'altres estudiants o material lliurat per professors. S'utilitzaran els criteris establerts pel *Comitè Internacional de Directors de Revistes Mèdiques (ICMJE)*.

<http://www.icmje.org> Veure exemples de referències en la pàgina següent.

Exemples de referències:

Llibre: Cognoms Inicial del nom. Títol: Subtítol (si n'hi ha). Núm. de l'edició (a partir de la segona). Lloc d'edició: Editorial; any d'edició

Torres LM, dir. Tratado de anestesia y reanimación. Tomo II. Madrid: Aran; 2001.

Capítol d'un llibre: Cognoms Inicial del nom. Títol del capítol A: Cognom Inicial del nom. Títol del llibre: subtítol (si n'hi ha). Núm. de l'edició (a partir de la segona). Lloc d'edició: Editorial; anys d'edició. Pàgines

Llau JV, García-Pérez ML, Aragón S. Hemostasia intraoperatoria. En: Torres LM, dir.

Tratado de anestesia y reanimación. Tomo II. Madrid: Aran; 2001. p. 2132-6.

Article de revista en format paper: Cognoms Inicial del nom. Títol de l'article. Revista (abreviatura internacional) any; Volum (Número): pàgines.

Bonell M, Palomar M, Anglès R, Tenorio L, Llorca J, Roman A. "Complicaciones postoperatorias en el paciente trasplantado pulmonar" Med Intensiva 2002 diciembre; 26(10):485-90.

Article de revista en format electrònic: Cognoms Inicial del nom. Títol de l'article.. [revista a Internet] Revista (abreviatura internacional) any [data consulta]; Volum (Número): pàgines(en el cas que n'hi hagi). Disponible a: <http://>

Bonell M, Palomar M, Anglès R, Tenorio L, Llorca J, Roman A. "Complicaciones postoperatorias en el paciente trasplantado pulmonar" [Revista a internet] Med Intensiva 2002 diciembre [citada el 31/1/03]; 26(10): [aprox. 5 p.]. Disponible a: <http://www.doyma.es>

NOTA: Els títols de revista se cites abreujats. Per conèixer l'abreviatura de cada revista:

Espanyoles: <http://www.c17.net>

Estrangeres: <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/sites/entrez?db=journals>

Pàgina web: Títol de la web. [pàgina a Internet]. Lloc d'edició: Editorial; any d'edició. [data d'actualització; data de consulta]. Disponible a: <http://>

Requisitos uniformes de los manuscritos enviados a Revistas Biomédicas. [pàgina a internet]. A Coruña: Fistera.com; 2002. [actualització 07/07; citada el 13/09/05]. Disponible a: http://www.fistera.com/recursos_web/mbe/vancouver.htm

Document en CD-ROM: Cognoms Inicial del nom. Títol: subtítol (si n'hi ha). [cd-rom]. Lloc d'edició: Editorial; any d'edició.

Sobotta: atlas de anatomia humana [cd-rom]. Madrid : Ed. Médica Panamericana; 2002.

4. AVALUACIÓ

La nota de tall per a l'aprovat és d'un 50% (5 punts sobre 10). La no superació de la nota del 50% suposarà haver de presentar de nou el Projecte de Recerca en el següent curs, amb les correccions o modificacions pertinents, havent de matricular de nou l'assignatura.

No s'atorgarà cap Diploma (DO) fins que el Projecte de Recerca hagi estat lliurat i hagi obtingut una qualificació d'aprovat. La data límit de lliurament és obligatòria. El no lliurament del Projecte de Recerca abans de la data límit resultarà en la obtenció d'una qualificació de 0. En aquest cas, caldrà també tornar a matricular l'assignatura per l'import del segon pagament per poder presentar el Projecte de Recerca en el curs següent.

La qualificació final obtinguda es calcularà segons:

- a. Desenvolupament del Projecte (10% de la nota final): El Supervisor Personal (SP) o tutor de cada estudiant avaluarà el treball d'aquest durant tot el procés de preparació del Projecte de Recerca.
- b. Avaluació final (90% de la nota final): 1 membre del Grup de Supervisió de Projectes (GSP) diferent al SP llegirà i avaluarà el Projecte de Recerca un cop estigui acabat. Es diferenciarà entre:
  - i. Presentació (10%): Es tindrà en compte l'aparença, la adequació en l'ús de material gràfic, la utilització correcta de les referències, etc. La claredat en el llenguatge serà especialment important, ja que a banda de la qualificació específica dins el 10% de presentació, un projecte mal escrit serà més difícil d'entendre i obtindrà una menor qualificació per als continguts.
  - ii. Continguts (80%): Es valorarà la introducció i context de l'estudi (per què és rellevant), les troballes i la seva discussió, la seva importància osteopàtica, i la comparació de les troballes o interpretacions del tema amb altres treballs publicats, així com la informació de la resta de seccions. No es valorarà la reproducció de pàgines d'anatomia (incloure una secció d'anatomia com més breu millor i referències a les fonts utilitzades).

5. PRESENTACIONS ORALS

Cada curs el GSP seleccionarà alguns Projectes de Recerca per a la seva presentació oral. Els criteris de selecció estaran relacionats amb l'avaluació prèvia del projecte. D'aquesta manera, els candidats amb possibilitats d'assolir la màxima qualificació, o al límit d'aquesta, poden ser seleccionats per a una presentació oral.

Durant el seminari d'abril de 4rt curs es comunicaran els Projectes de Recerca seleccionats per a presentació oral, i la data i hora en que aquesta tindrà lloc.

El Tribunal d'Examinadors (TE) estarà format per un mínim de 3 membres, podent incloure membres del GSP, professors de l'EOB o l'ESO, osteòpates externs, o professors o professionals de les ciències mèdiques. El TE intentarà verificar estàndards avaluadors i la idoneïtat de la valoració global. Les presentacions orals no poden rebaixar la nota final del projecte; s'utilitzen per confirmar-la i ocasionalment per augmentar-la. Els autors de les millors presentacions orals de cada curs optaran a assolir una menció honorífica pel seu treball, segons el criteri del TE.

La temàtica concreta de la presentació queda a discreció del TE, tot i que normalment inclourà referències significatives als continguts del Projecte de Recerca presentat.

La presentació oral tindrà un temps de durada màxim especificat en la convocatòria, seguit d'un temps destinat a preguntes i aclariments, segons estimi convenient el TE. L'accés a l'acte de les Presentacions Orals és públic i està obert a qualsevol persona que hi vulgui assistir, si l'aforament de la sala ho permet. És molt recomanable que els alumnes de l'escola hi assisteixin, tant aquells que estiguin ja realitzant el Projecte de Recerca com els que l'hagin d'iniciar futurament.

6. GUIA PER A LA REALITZACIÓ DEL PROJECTE FINAL D'ESTUDIS

És essencial distribuir el temps de forma efectiva i no deixar-ho tot per l'últim moment. Recorda que la presentació del Projecte de Recerca és imprescindible per a l'obtenció del Diploma en Osteopatia (DO), i que les dates límit de presentació son obligatòries.

És molt recomanable tenir un document on anar registrant tot el que facis en relació al Projecte de Recerca (dades a mesura que es recullen, resultats, mètodes, equipament, procediments estadístics, etc.). Això pot ser de gran ajuda. No te'n desfacis ni tan sols quan el Projecte de Recerca ja estigui acabat.

Seminari Maig 2on curs

El GSP, mitjançant el Coordinador de Projectes (CP), facilitarà als estudiants una **Llista de títols** amb propostes per possibles Projectes de Recerca. Cada alumne seleccionarà 3 títols per ordre de preferència. Després de valorar la selecció, el CP distribuirà els temes entre els alumnes. Els possibles conflictes es resoldran per sorteig. La selecció de Projectes de Recerca de la Llista de títols requereix tolerància i comprensió entre tots els estudiants i cap al CP, que intentarà assegurar tries adequades per tothom. Els temes proposats en la llista seran en la majoria de casos més genèrics del que es requereix per un Projecte de Recerca, i s'hauran per tant de concretar en el Protocol de Recerca, que haurà de definir clarament quins és el treball específic que es vol dur a terme, quin és el dissenys de l'estudi, etc.

Els estudiants poden **suggerir el seu propi títol** al GSP a banda dels proposats en la Llista de títols, i aquest serà considerat. Aquesta és una opció recomanable i adequada en els cas que el tema assignat no sigui del gust de l'alumne (Llista de títols). Els criteris per la acceptació dels títols proposats seran que sigui raonable, que es pugui fer en el temps del que es disposa, que no s'hagi fet prèviament, i que hi hagi la experiència necessària en el GSP sobre el tema en qüestió. En general, el Projecte haurà d'estar basat en temes i aspectes professional d'interès propis de la osteopatia. Si es vol proposar un títol per al Projecte de Recerca s'haurà d'informar al CP el més aviat possible.

Paral·lelament, es facilitarà als estudiants la '**Guia del Projecte de Recerca**' i la informació necessària per a elaborar els Protocols de Recerca.

Hi haurà 7 mesos en total per a triar un títol de Projecte de Recerca i preparar i lliurar el Protocol de Recerca. A l'inici de 3er curs, es dedicarà una sessió dins l'assignatura de Metodologia de la Recerca II a revisar l'estat dels Protocols de Recerca abans del seu lliurament.

Seminari Desembre 3er curs

Es lliuraran 3 còpies² del Protocol de Recerca a secretaria abans de les 13h del divendres del seminari. Coordinació (CP) gestionarà els protocols i valorarà la seva adequació als criteris metodològics i d'estructura requerits, i un membre del GSP en valorarà l'interès científic osteopàtic i la qualitat general.

Seminari Febrer 3er curs

Es comunicarà per escrit als estudiants l'**acceptació o no del Protocol de Recerca**. En el cas dels protocols acceptats, paral·lelament a la notificació de la seva acceptació s'assignarà un **Supervisor Personal (SP) o tutor**. Els SP serà un membre del GSP, i serà escollit segons el criteri del GSP, i en cap cas segons les preferències de l'estudiant. El SP guiarà i orientarà a l'estudiant durant la realització del projecte, assessorant-lo i donant-li recolzament en la presa de decisions que afectin la estructura del treball, filosofia i tractament dels temes, etc. Això no ha de significar entrar en detalls, que són d'exclusiva responsabilitat i competència de l'alumne. En cap cas el SP tindrà responsabilitat sobre el resultat final del Projecte de Recerca. El SP participarà en l'avaluació final del Projecte de Recerca en un 10%.

En cas que l'estudiant així ho decideixi, podrà escollir un Supervisor Personal que no formi part del Grup de Supervisió de Projectes, podent aquest SP estar o no vinculat a l'EOB. El SP escollit d'aquesta manera ha d'estar en possessió del títol de Llicenciat (ciències de la salut), osteòpata DO, o osteòpata CO amb un mínim de 5 anys d'experiència clínica en osteopatia. La FEOB podrà demanar al candidat la documentació necessària per verificar que el SP escollit compleix amb aquests requisits.

En cas que un protocol no sigui acceptat, es comunicaran a l'estudiant els motius de la no acceptació (comentaris dels revisors), i s'obrirà un **període de modificació** durant el qual s'hauran de realitzar les correccions/modificacions pertinents. El protocol podrà ser presentat de nou al CP abans del seminari d'abril.

La no presentació del Protocol de Recerca al desembre o la no acceptació d'un Protocol de Recerca després del període de modificació suposarà haver d'esperar al següent curs per a poder-lo presentar de nou, matriculant de nou l'assignatura.

---

² Només una de les còpies portarà el nom de l'autor a la pàgina de títol. Les altres dues còpies únicament hauran de portar el títol per tal que la revisió sigui a doble cec. Els Protocols quedaran identificats pel títol i per un número o codi que s'assignarà amb el resguard d'entrega del Protocol.

Després que el Protocol de Recerca hagi estat acceptat, l'alumne pot començar a **desenvolupar el Projecte de Recerca**.

Durant la preparació del Projecte de Recerca, hi haurà un mínim de **2 trobades presencials entre l'alumne i el seu SP**. El CP donarà a conèixer a cada estudiant el dia i l'hora d'aquestes trobades, que tindran una durada aproximada de 30 minuts. A banda de les trobades presencials, és responsabilitat de cada estudiant contactar amb el seu SP quan ho cregui convenient (caldrà obtenir de mutu acord una adreça de correu electrònic o telèfon de contacte amb aquesta finalitat). S'ha de tenir en compte que els SP tindran diversos Projectes de Recerca alhora, a banda de tota la resta de les seves ocupacions, i que per tant les respostes a preguntes o comentaris no seran immediates (una setmana de temps és un marge raonable). Cal valorar prèviament a contactar amb el SP si el motiu està justificat, o si la consulta pot esperar a que en sorgeixin d'altres per agrupar-les en un únic contacte.

Seminari Gener 4rt curs

Els manuscrits del Projecte de Recerca hauran de ser lliurats a la Secretària abans de les 13:00h. del primer dia del seminari de gener (divendres), després d'un període de 9-11 mesos (en funció de la data d'acceptació del Protocol de Recerca) per a la seva preparació. En el moment del lliurament es donarà a l'alumne un justificant de rebuda. S'hauran de lliurar 3 còpies³ del manuscrit amés d'una còpia en format PDF (*Acrobat*) en CD. El Projecte s'enviarà al SP i a 1 membre diferent del GSP per a l'avaluació. Una de les còpies lliurades serà retornada a l'estudiant abans del final del curs. Un cop el Projecte de Recerca hagi estat avaluat, l'alumne haurà de presentar una còpia final amb totes les correccions indicades, que serà la que s'exposarà a la biblioteca de l'Escola.

És important que cada alumne s'asseguri que obté el corresponent resguard de lliurament al lliurar el seu Projecte de Recerca al CP.

---

³ Només dues de les còpies portaran el nom de l'autor a la pàgina de títol. La tercera còpia únicament haurà de portar el títol per tal que la revisió per part del membre del GSP sigui a doble cec. Els Projectes quedaran identificats pel títol i per un numero o codi que s'assignarà amb el resguard d'entrega del Projecte.

Seminari Abril 4rt curs

Es lliuraran als estudiants les **qualificacions** finals, només modificables en aquells casos seleccionats per presentació oral. Els alumnes que no assoleixin la nota d'aprovat (50%) seran informats dels motius de la seva nota i de les modificacions o correccions que caldrà fer en el Projecte de Recerca abans que pugui ser presentat de nou.

El CP comunicarà als alumnes quins projectes han estat **seleccionats per a les presentacions orals**. S'informarà de la data i hora de les presentacions, així com dels detalls en relació al seu format (temàtica concreta, temps assignat).

Seminari Maig 4rt curs

Tindran lloc les **presentacions orals** dels Projectes de Recerca seleccionats. Les presentacions orals s'utilitzen per confirmar una qualificació i eventualment augmentar-la, però mai la poden reduir. Les millors presentacions podran obtenir una menció honorífica, a criteri del tribunal d'examinadors. L'accés a l'acte de les presentacions orals serà totalment lliure.

7. BIBLIOGRAFIA

- o Collins PW. *European School of Osteopathy. BSc research project guide*. 2006
- o Roca J. *Cómo y para qué hacer un protocolo*. Med Clin (Barc) 1996; 106: 257-262
- o Huth EJ. *Cómo escribir y publicar trabajos en ciencias de la salud*. Barcelona: Masson; 1992.
- o Comité Internacional de Editores de Revistas Médicas. *Requisitos de uniformidad para los manuscritos enviados a revistas biomédicas: redacción y preparación de la edición en una publicación biomédica*. [Monografía a internet]. Bellaterra: Servei de Trad. I Rev. De textos;2004. [citad el 31/03/04]. Disponible a: <http://www.aepap.org/pdf/vancouver2003.pdf>
- o Icart MT, Fuentelsaz C, Pulpón A. *Elaboración y presentación de un proyecto de investigación y una tesina*. Barcelona : Edicions Universitat de Barcelona; 2000.

Lectura recomanada

- o Kelso AF, Rubin BR, Patterson MM, Heath DM, Gevitz N, Snow RJ, Licciardone JC, Gamber RG, Foresman BH, D'Alonzo GE, Jerome JA. *Investigación básica y clínica para la teoría y la práctica osteopáticas*. A: Ward RC. *Fundamentos de Medicina Osteopática*. 2ª edició. Buenos Aires: Médica Panamericana; 2006. p. 1249-1322